గంగాస్నానం

హరిద్వార్‌లో గంగానది ఒడ్డున స్నాన ఘట్టం సమీపంలో బోరింగు పంపుకొట్టి నీళ్ళు పట్టి కొడుక్కు తాగిస్తూ వుంది యాత్రికురాలు.

ఢిల్లీ నుంచి అర్ధరాత్రి బయలుదేరిన బస్సు రుషీకేశ్, సప్తర్షి సరోవర్‌లు చుట్టి హరిద్వార్ చేరిన వెంటనే నేను చూచిన ఈ దృశ్యం గుండెలో కలక అయింది.

పిల్లవాడికి నీళ్ళు కావలసి వస్తే గంగలో ఎన్ని నీళ్ళు లేవు ?

అసలు బోరింగు పంపు అవసరం ఏమొచ్చింది ?

దీన్ని ఎందుకు పెట్టించినట్లు ?

కోపం వచ్చింది. వళ్ళు మండింది.

కొట్టుకొంటున్న పంపును చూస్తుంటే కొట్టుకోవలసిన గుండె మొరాయిస్తుంది. తిరగబడుతుంది.

గబగబా వెళ్ళి దోసిళ్ళకొద్దీ గంగానది నీళ్ళు తాగాను. ఎంత చల్లగా, ఎంత తెల్లగా, ఎంత హాయిగా, ఎంత రుచిగా వుందీ జలం.

నేను తాగిన ఈ నీళ్ళు ఏనాటివి? పురాణ కాలానికి పురాణమయిన ఆర్ష ప్రాచీనత అంతస్నాయువులు ఏనాటివి?

పాదంలో, స్వర్గంలో, ఆకాశంలో, శిరస్సులో, శిఖరంలో, సానువుల్లో, లోయల్లో, పరుగులు తీసిన గంగస్వర్గానికి, భూమికి, నిచ్చెన, వంతెన.

భగీరథుని వెంట తాను వచ్చిన నేలంతా పావనం చేస్తూ శివాలకల కొండలు చీల్చుకువచ్చిన గంగ ఏనాటిది, భారతీయతకన్న ప్రాచీనమయినది. పవిత్రతకన్న పురాతనమైనది.

బ్రహ్మకుండం హిమాలయ పర్వత హృదయ కవాటం. ఏ మానవలోకం ఇంత పెద్ద జల కలిగివుంది?

భారతదేశానికి ప్రాణప్రతిష్ఠ కావించిన గంగానది నీళ్ళు ఈ కొడుకును కన్నతల్లికి అక్కరకు రాలేదు.

ఎందుకో చాలా బాధగావుంది. ఆమె కనిపించటంలేదు. పంపు కనబడుతూ వుంది. ఇదేం ఘోరం?

గంగలో స్నానంచేస్తే పాపాలు పోతాయి. ముక్తి వస్తుంది. పునర్జన్మలేని స్వర్గజీవితం లభిస్తుంది. ఆ నీళ్ళు, ఆ ప్రాంతం అమ్మ వళ్ళో ఉయ్యాలలో ఊగి నట్లుగా ఈత. చల్లగా, హాయిగా, సుఖంగా, మధురంగా ఈత. వాలున పోవటం. మళ్ళీ వాలున పడటం. ఇదీ వరస. ఎంతసేపు ఈదినా తనివితీరటంలేదు.

వెనక్కు తిరిగివచ్చి నీళ్లలో దిగబోతున్నప్పుడు మళ్ళీ గుండె కలుక్కు మంది.

గంగానదిలో స్నానంచేస్తూ సబ్బు పెట్టుకోవటమా ?

ఒకరా! ఇద్దరా! ఎందరో?

తల తిరుగుతూవుంది.

పవిత్రత ప్రసాదించే గంగకు నా శరీరం మురికి ప్రతిఫలంగా ముట్టిందని అనిపించేసరికి వళ్లు జలదరించింది.

వంటి మురికితోపాటు సబ్బు మురికి కూడానా ?

పైన ఆడవాళ్ళు స్నానం చేస్తున్నారు. సబ్బు కలిసిన గంగా నీళ్ళు మగ వాళ్ళను చుట్టుకు పోతున్నాయి.

ఆడవాళ్ళు పైన స్నానం చేస్తున్నారు.

ఇద్దరు హిందీలో అనుకొంటున్నారు.

వాళ్ళ మురికితో వచ్చే నీళ్ళు, వీళ్ళ వళ్ళు చుట్టుకొని పోతున్న నీళ్ళు?

ఆకలిగా వుంది. వడ్డెక్కారు. ఇద్దరు పిల్లలు చెప్పుకొంటున్నారు.

'గంగలో స్నానం చేసేటప్పుడు నేను ఒంటికి పోశాను.'

'నేను నీళ్ళలోనే దొడ్డికి కూర్చున్నాను.'

నాకు కడుపులో దేవి నట్టయింది.

అక్కడుండ బుద్ధికాలేదు, బట్టలు వేసుకొని బ్రిడ్జి మీదికి వచ్చాను. పూసల దండలు లింగకాయల దండలు అమ్మే వాళ్ళు, పూలు బట్టలు విక్రయించే వాళ్ళు నిలబడ నీయలేదు.

ఈ ఒడ్డున బ్రిడ్జికి అటు ఆడవాళ్ళు, అలగావాళ్ళు, ఇటు మగవాళ్ళు తన్మయత్వంతో వళ్ళు తెలియకుండా స్నానం చేస్తున్నారు.

ఏ యే శరీర భాగాలు ఎవరెవరు చూస్తున్నారో. వాళ్ళకు తెలియదు. తెలుసునేమో తెలియదు.

బ్రిడ్జి అవతల ఏముందోనని చూస్తే అన్నీ హోటళ్ళు. ఒక్కసారి భోజనం చేయటానికి పాతిక రూపాయలు అయినా చాలవు. పావలా అయినా సరిపోతుంది. అన్నదానం కూడా జరుగుతూ వుంది.

గంగనీళ్ళు నేనెందుకు తాగాను?

చిన్నతనం నుంచి పెంచుకొన్న భక్తి, తన్మయత్వం, పారవశ్యం.

ఎందు కీదాను?

స్నానంకోసం కాదు. ఈదాలని ఈదాను.

ఎందుకు అంతసేపు ఈదాను? అంతభయంతో అంత ప్రమాదంలో అంత సంకోచంగా?

ప్రకృతిని వశం చేసుకోటానికి మనిషి నిరంతరం ప్రయత్నిస్తుంటాడు. ప్రయత్నంలో విజయం సాధించి బ్రతుకుతాడు. విఫలుడై గతించి పోతాడు. గంగలో ఈదటం అయినా ఎవరెస్టు ఎక్కటమయినా అంతే?

ఎవరెస్టు ఎక్కలేని పసివాడికి అందని ద్రాక్షపళ్ళు పులుపు.

గంగలో ఈదలేని, దిగకుండా ఆగలేని చిన్నవాడికి తన అధిక్యం నిలుపుకోవటానికి ఒంటికి పోయటం. సబ్బు పెట్టుకోవటం తనగొప్ప.

పూవు పెట్టుకొనే తలలేని వాళ్ళు దాన్నితుంచి పోగులు పెట్టినట్లు.

నలుగురికీ దొరికేది ఎవరికీ అవసరం లేదు. ఎవరికీ దొరకంది అందరికీ కావాలి.

గంగ పవిత్రమయింది అయితే దాన్ని మురికిదాన్ని అయినా చేయాలి. లేకపోతే తన గొప్ప అయినా చాటుకోవాలి.

గంగ ప్రధాన ప్రవాహం నుంచి పాయతీసి, వేగం తగ్గించి కష్టం తగ్గించి, స్నాన ఘట్టం రూపొందించారు. ఇదే ప్రధానమయిన స్థలం. పైన స్త్రీలు కనిపించ కుండా జలక్రీడ లాడవచ్చు. అక్కడ చాలా తక్కువ మంది స్నానం చేస్తు న్నారు. స్త్రీలు, పురుషులు ప్రక్క ప్రక్కనే స్నానం చేస్తున్నారు.

వందల మంది స్నానంలో మునిగిపోయారు. వాళ్ళకు బాహిర్‌స్పృహ ఉన్నట్లు లేదు.

ఉరస్థలి మీద బట్ట తొలగిపోతే ఎదుట ఎవరున్నా వెంటనే సర్దుకొనే స్త్రీలేనా వీళ్ళు!

శరీరానికి బట్ట అతుక్కుంటే సవరించుకొనేవాళ్ళేనా వీళ్ళు!

పురుషుణ్ణి చూస్తే తొలగిపోయే స్త్రీలు, నీళ్ళలో మునిగి ప్రక్కవాడి పక్కలాగా తేలుతున్నారు.

ఆడవాళ్ళ నీళ్ళలో గుంజీళ్ళు తీస్తుంటే వంట చేసినట్టేవుంది.

కావాలన్న ఆడవాళ్ళకు పరాయి మగవాళ్ళు ఈత నేర్పుతున్నారు. స్నానం చేయిస్తున్నారు.

ఇన్ని వందల మంది ఆడవాళ్ళను యిలా చూడాలంటే ఇంకెక్కడా సాధ్యంకాదు. హరిద్వార్ రావాలి.

వెయ్యి కళ్ళున్నా వెయ్యేళ్ళున్నా నిద్రపోకుండా సాన్న ఘట్టం చూస్తూ వుండొచ్చు.

ఇప్పటికి రెండు కళ్ళతో ఈ రోజుకి సరిపెట్టుకోవాలి.

ఇద్దరు యువకులు అనుకొంటున్నారు. వాళ్ళు రోజూ ఉదయం నుంచి సాయంకాలం దాకా డ్యూటీ చేసి నిరుద్యోగులు కావటం వల్ల సత్రానికి పోయి కళ్ళతో తినటం వల్ల నిండిన కడుపుల ఆకలి అరుపులు వినకుండా నిద్ర పోతారు.

'ఎంతసేపు చూచినా ఇంతే కదా!'

'ఇంకేం కావాలి?'

ఇద్దరు పాతికేళ్ళ పడుచులు. తాకితే చాలు, తలమీద చల్లుకొంటే చాలు, జన్మ తరించి పోతుంది. గంగలో చచ్చినా చాలు. స్వర్గం లభిస్తుంది. పితృ దేవుళ్ళకి నీళ్ళలో తిలలొదిలితే ఎంత పుణ్యం!

ఆ నీళ్ళే మొదట ఆ తల్లికి కొడుకు తాగటానికి పనికిరాకుండా పోయాయి. తలనొప్పిగా వుంది.

పోనీ ఆమెకు గంగానది పవిత్రత మీద నమ్మకం లేకపోయినా దాని వైద్య గుణం మీద అయినా విశ్వాసం ఉండవచ్చు.

ఇన్ని పాయలుగా, ఇంత విశాల హిమాలయ పర్వత సానువుల్లోని చెట్లు, ఆకులు, మూలికలు చుట్టుకొని, కలుపుకొని వచ్చే గంగానది నీటికెంత వైద్య శక్తి ఉంది!

ఏ శాస్త్రవేత్త కూడా కనుక్కోలేని వైద్య రహస్యం తనలో నింపుకొందో! ఏ రోగమయినా ఎలా నయమయిపోతుందో తెలుసుకొని అయినా గంగను పూజింపవచ్చునే.

ఈమె కిదేం మాయ రోగం !

సరే, గంగానది నీళ్ళలో వైద్య గుణం లేకపోయినా అదెంత ఉపయోగ కారిణి !

గంగానది హరిద్వారంలో మైదానంలో ప్రవేశించింది. ఇక పొలాలకు జల మవుతుంది.

ఉత్తర హిందూ దేశంలో సగం గంగ ప్రసాదించిన పంటతో బ్రతుకుతుంది. అన్నదానం చేసిందాన్ని అలా పరాభవించవచ్చా ?

ఆ కన్నతల్లిని తలచుకొంటే మండుతున్న వళ్ళు గంగలో ఆర్పుదామని చూస్తే గంగ వేగం భయం కలిగించింది. ఏ నదీ అంత దూకుడుగా పోవటం చూడలేదు. దిగితే కొట్టుకు పోవటమే.

గొలుసులు దాటి లోనికి పోకుండా ఇనుప కడ్డీలు పట్టుకొని స్నానం చేస్తున్న వాళ్ళ స్థితి కూడా అంతంత మాత్రంగా వుంది.

చాలా మంది మెట్ల మీదే కూర్చొని మీద నీళ్ళు చల్లుకొనటం స్నానంగా సరిపెట్టు కొంటున్నారు.

చిన్న తనంలో బావుల్లో, చెరువుల్లో, కాలవల్లో ఈదులాడటం దెబ్బలు తినటం బాగా అనుభవం.

పిల్లలు ఈత నేర్చు కొంటామంటే ఈ మధ్య నేర్పటం వల్ల ఈదే బుద్ధి పోలేదు.

గంగను చూడగానే మునగాలనీ కాదు. స్నానం చేయాలనీ కాదు. ఈదాలని అనిపించింది. అందుక్కారణం ఇంత వేగంగా ప్రవహించే నీళ్ళలో మునుపు ఎప్పుడు ఈదలేదు

మొదటి మెట్టు దిగగానే కాళ్ళెవళ్ళో లాగినట్టయి కూలబడ్డాను. నీటి వేగం తెలియటం మొదలు పెట్టింది.

మెట్టు మీద కూర్చుని కాళ్ళు ఆడిస్తూ చల్లదనం అనుభవిస్తూ నే నిప్పుడు గంగలో కాళ్ళాడిస్తున్నానని పొంగిపోయాను.

మరో మెట్టు దిగాను. కాలికింద రాయి కోసుకు పోతున్నట్లనిపించింది. నే నీదగలనా అని భయం కలిగింది. మళ్ళి మెట్టు మీదికి దిగిపోతే మొల మునిగింది. నాలో సగభాగం తేలిక అయి తేలిపోతున్నట్టు అనిపించింది. నిజంగానే తేలి పోయింది. నే నెంతగానో ఇనుప కమ్మీకి కొట్టుకొన్నాను. కమ్మీని పట్టుకొని మాత్రమే ఈదాను. గంగ వేగం అనుభవిస్తుంటే శివుడి తలకాయ తలంపుకు వచ్చి తల దిమ్మెక్కి శివుడి శిరస్సెంత బరువు, ఎంతవేగం, ఎంత గొడవ భరించిందో!

కొంచెం సేపట్లో గంగ అర్థమయింది. ఈదక్కరలేదు. నీళ్ళమీద తేలటం చేతయితే చాలు గంగవాలుకి ఎంతదూరమయినా వెళ్ళిపోవచ్చు. ఏటవాలుగా లోనికి పోవటం వెలుపలికి రావటం మాత్రం చేయవలసిన పనులు.

మొదట కొద్ది దూరం తర్వాత మరికొంచెం అలా ఫర్లాంగు దూరం గంగలో తేలిపోవటం పరమానందం కలిగించింది.

జ్వాలో విద్యార్థినులు.

ప్రతి ఆదివారం హరిద్వార్ వచ్చి తనివితీరా చూచి భక్తి ప్రవృత్తులు ప్రదర్శించుకొంటారు.

ఒడ్డుకు వచ్చిన కూతురు లంగా చూచి కంగారుపడి భర్తను పిలిచి భార్య చెప్పింది.

పిల్ల పెద్దపిల్ల అయింది.

'ఎప్పుడు?'

'ఇప్పుడే! గంగలో'

గంగానది నీళ్ళు రంగు రంగులుగా, రింగు రింగులుగా స్నానఘట్టం లోంచి సాగిపోతున్నాయి.

పవిత్రత, మురికి, శుభ్రం, అశుభ్రం అంతా గంగ ఆస్తి! హక్కు! వారసత్వం!

ఈ పాయమళ్ళ గంగలో కలిసి ప్రవహించి పోతూవుంది.

అక్కడ వుండబుద్ధి కాలేదు. గడియారం స్తంభం దగ్గరకు వచ్చి ఇద్దరు బిచ్చగాళ్ళను చూచి ఆగిపోయాను.

అన్నదానం చేసిన చోట పెట్టిన అన్నం భార్య ఎంగిలి చేసిందని కదల్లేని బిచ్చగాడు విసిరి ఆమె ముఖాన కొట్టాడు.

పూసలమ్ముతున్న పిల్లవాణ్ణి హోటల్ని గురించి అడిగితే చాల వివరంగా చెప్పాడు.

హరిద్వార్‌లో మాంసంకాని, మద్యం కాని లభించవని వినికిడి.

'బార్ ఉందా?' అంటే 'లేదు' అన్నాడు.

అటూ ఇటూ చూచి 'కావాలా?' అన్నాడు.

నేనింక నిలబడలేకపోయాను.

నీలిధార, గంగ కలవకముందు ఏర్పడ్డ లంకలోకి చెట్లుచేమలయినా చూద్దామని వెళితే అక్కడా బాధే ప్రత్యక్షమయింది. బదులు పలికింది.

ఇద్దరు ఆడవాళ్ళు కుష్ఠువాళ్ళు పుళ్ళు కడుక్కొంటూ స్నానం చేస్తున్నారు.

దిగువ స్నానంచేసే వందల ప్రాణాల శరీరాల మీద జాలి కలిగింది.

ఇంకా పైకిపోతే అదంతా తోటగానయినాలేదు. ఉద్యానవనం కాకపోతే పోయింది. పెద్ద పాయిఖానాలాగా వుంది. వీళ్ళందరి ప్రక్షాళనానికి గంగే గతి.

కడుపులో పేగులు చుమ్మలు చుట్టుకొనిపోతున్నాయి. ఇంకా ముందుకు పోలేకపోయాను.

వెనుతిరిగి వస్తుంటే వళ్ళంతా వణకటం ఆరంభమైంది.

నేను స్నానంచేసిందీనీళ్ళలోనే!

నేను భక్తిగా కడుపునిండా తాగిందీనీళ్ళేనా?

ఆ నీళ్లు ఈ నీళ్ళు కావు కానీ, ఆ నీళ్ళు ఈ నీళ్ళ వంటివే.

జ్వరం వస్తున్నట్లనిపించింది. గబగబా తిరిగి వచ్చాను.

సీసాలు, రాగి పాత్రలు సైజుల వారివీ రేటుల కొద్దివీ గంగా జలం సీలు చేసి అమ్మకానికి సిద్ధంగా వున్నాయి.

జనం కొంటున్నారు. పెట్టెలో, సంచుల్లో, బుట్టల్లో, మూటల్లో భద్రంగా పెట్టుకొంటున్నారు. ఇవి భారతదేశం అంతా ప్రయాణం చేస్తాయి. పుణ్యకార్యాల్లో భాగమవుతాయి.

వళ్ళు కంపర మెత్తి పోతూవుంది. చూడబుద్ధి కాలేదు.

అన్నం తినటానికి కూర్చున్నాను. గ్లాసులో నీళ్ళు పెట్టాడు. అన్నం వడ్డించాడు.

ముద్ద కలుపుకొని నోట్లో పెట్టుకోబోతుంటే లోపల్నుంచి పేగుకేక పెట్టింది.

'వంటకే నీళ్ళు ?' అడిగాను.

'గంగ నీళ్ళు' ఎగాదిగా చూశాడు.

ఆకలి ఎక్కువయి కళ్ళు తిరిగాయి. లేచి నిలబడ్డాను.

'పంపు నీళ్ళే వంటకు, గంగ నీళ్ళంటే మీకు ఇష్టమేమోనని అలా చెప్పాను.'

ఇది మరీ భరించలేకపోయాను. ఏది నమ్మాలో ఏది నమ్మరాదో తెలియ లేదు. చేయి కడుక్కొని బైటికి వచ్చాను.

గంగ దూకుతూ వుంది వికారంగా, దీనంగా,

బ్రిడ్జి దాటి అంతకు ముందు స్నానం చేసిన చోటకు వచ్చాను.

గంగ బాధగా, వ్యధగా, దుఃఖంగా, చికాకుగా కన్పించింది.

వళ్ళంతా మండిపోతూవుంది.

ఆర్పాలి!

బోరింగు పంపు ప్రేమగా చూచింది.

బట్టలవతల పారేసి వళ్ళంతా ఒంట్రుమట్టితో రుద్ది స్నానం చేశాను.

'పిచ్చివాడు' జనం నవ్వుతున్నారు.

ఎవడి పిచ్చి వాడి కానందం!

నేను పిచ్చివాణ్ణా? ప్రశ్న సతాయించటం మొదలుపెట్టింది. పీక్కు తింటూవుంది.

వంటికి మురికి అయిందని సాన్నం చేశాను. పోయిందో, పోలేదో పనయి పోయింది.

గంగ కడుపునిండావుంది.

బైటి మురికిపోవచ్చు.

లోపలి మురికి? లోపలి మురికి?

లోపలి మురికి??!!

ఏం చేయటం?

తల తుడుచుకోలేదు. వళ్ళు తుడుచుకో లేదు. పక్కనే పడివున్న బట్ట వేసుకొన్నాను. బస్సు బయలు దేరుతూ వుంది. నీళ్ళు కారుతున్న వంటితో బస్సు ఎక్కాను. కండెక్టరు కసురు కొన్నాడు.

బస్సులో కూర్చున్న ఒక వృద్ధురాలు నేనెక్కడ స్నానం చేశానో తెలి యని ఆమె సానుభూతితో అంది భర్తతో -

'అతడి వయస్సులో, ఏం భక్తో, గంగా స్నానం చేసిన బట్టలు ఆర్పుకో నయినా ఆర్పుకో లేదు!'

నేను పిచ్చివాణ్ణి!

బస్సు కిటికీలోంచి దూరమపుతున్న హరిద్వార్ మానవుడి చిన్నతనానికి పెద్ద నిదర్శనంగా కనిపించింది.